

Vårt diarienummer:
KS-KOM-2008-00834

Till Socialdepartementet

Möjlighet att leva som andra - Ny lag om stöd och service till vissa personer med funktionsnedsättning (SOU 2008:77).

Socialdepartementet har berett Malmö stad tillfälle att yttra sig över slutbetänkandet Möjlighet att leva som andra – Ny lag om stöd och service till vissa personer med funktionsnedsättning. (SOU 2008:51).

Malmö stad kan konstatera att LSS-kommittén har haft ett stort och omfattande uppdrag och att flera tilläggsdirektiv har lagts till under utredningstiden. LSS-kommittén har gjort ett gediget arbete och deras förslag är ett steg i rätt riktning, men långtifrån tillräckligt. LSS-kommitténs första direktiv var att göra en översyn av personlig assistans för vissa personer med funktionshinder och här har också gjorts en gedigen översyn men på bekostnad av övriga frågor. Kommitténs tilläggsdirektiv (dir 2006:68) har, enligt Malmö stad, inte resulterat i en tillräckligt omfattande översyn av hela LSS som varit önskvärd utan en lika gedigen utredning motsvarande personlig assistansens hade behövts när det gäller övriga insatser ex. bostad med särskild service.

Dessutom vill Malmö stad särskilt framföra följande och följer i sitt svar betänkandets disposition.

4.1 Behövs LSS som rättighetslag?

Förslagen tillstyrks.

4.2 LSS – en lag om sociala tjänster

Kommitténs förslag att LSS och LASS samlas och förtydligas i en lag och att det införs en regel som ger den enskilde rätt att få företräde inför nämnden samt att en reglering av skyddsåtgärder bör utredas skyndsamt tillstyrks.

När det gäller handläggningsregler har man inte tydligt uttryckt vilka handläggningsregler man avser. Är det motsvarande handläggningsregler som finns i socialtjänstlagen tillstyrks förslaget.

4.3 Vilka syften och mål ska lagen ha?

Malmö stad anser **inte** att socialtjänstlagen ska kompletteras med en bestämmelse om goda levnadsvillkor för personer med funktionsnedsättning. Som kommittén konstaterat är det inte möjligt att precisera någon skillnad i kvalitetsnivå (goda levnadsvillkor -skälig levnadnivå) när det gäller andra insatser än ekonomiskt bistånd. Hur kan man t.ex. motivera en skillnad i kvalitet när det gäller barn placerade i fosterhem pga. funktionsnedsättning jämfört med barn placerade pga. olämplig hemmiljö? Istället bör man se över möjligheten med ett närmande av lagarna.

I övrigt finns inga invändningar mot förslagen.

4.4 Personkretsen

Förslagen är i huvudsak bra men det är viktigt att Socialstyrelsen skyndsamt preciserar vilka diagnoser som ska ingå i personkrets 1 för att inga skillnader ska uppstå i landets kommuner.

4.5 Ett barnperspektiv i LSS

Malmö stad ställer sig bakom förslagen men anser, med anledning av hela gruppens utsatthet, att en registerkontroll bör omfatta all personal som arbetar inom verksamhet som bedrivs enligt LSS och inte bara den personal som arbetar med barn och ungdomar.

5. Huvudmannaskap för stöd och service

Ett statligt ansvarsövertagande för personlig assistans är ett steg i rätt riktning men det är inte tillräckligt. För att säkerställa att stödet till den enskilde blir så bra som möjligt bör staten överta ansvaret för finansiering och beslut av samtliga LSS insatser medan utförandet av verksamheten fortfarande kan och bör utföras av kommunerna och/eller privata utförare.

Med det lagda förslaget att staten ska ha ansvaret för den personliga assistansen och kommunen ska ha ansvaret för den nya insatsen personlig service med boendestöd, kommer man även fortsättningsvis ha kvar problematiken med två huvudmän.

6.2 Reglering och ansvar

Förslaget att kommunen i vissa fall även fortsättningsvis ska ha rätt att få ersättning från Försäkringskassan under den tid myndigheten utreder ansökan **avstyrks**. Detta då risken finns att det blir en otydlighet för den enskilde kring vem som har utredningsansvaret och samma problem som finns idag mellan kommun och Försäkringskassa kvarstår. Försäkringskassan bör ha samma ansvar som kommunen att ha rimliga handläggningstider och Försäkringskassan har även möjlighet att fatta interimistiska beslut.

Förslagen att LASS ska upphävas och inarbetas i LSS och att staten övertar att utbetala sjuklöneersättning samt besluta om tillfälligt utökad personlig assistans och verkställa dessa beslut tillstyrks.

6.3 Behov

I och med att kraven för att få rätt till personlig assistans skärps kommer kostnaderna för kommunen med största sannolikhet att öka. Många individer som befinner sig på gränsen till 20 timmar grundläggande behov kommer inte att beviljas personlig assistans längre utan kommer att få vända sig till kommunen och ansöka om personlig service med boendestöd. Att personen inte längre har rätt till personlig assistans enligt LSS innebär inte att personen inte längre har ett omfattande behov av hjälp utan den enskilde har rätt och behov att få hjälp och det blir kommunens ansvar. Detta är konsekvenser som måste beräknas och finansieras av staten.

Innan man tar bort det grundläggande behovet som avser annan hjälp som förutsätter ingående kunskap om den funktionshindrade måste kommunerna få möjlighet att se hur förslaget är utformat kring begränsnings och skyddsåtgärder.

Övriga förslag tillstyrks.

6.4 Utförande och kvalitet

Om regeringen vidgar lagen om bostadsanpassningsbidrag bör man även väga in att man även ska ta hänsyn till andra yrkeskategoriers arbetsmiljö, t.ex. hemtjänstpersonal.

I övrigt finns inga invändningar mot förslagen.

6.5 Ersättning

Förslaget att den del av schablonen som avser övriga kostnader ska räknas upp utifrån nettoprisindex **avstyrks** utan schablonen bör även fortsättningsvis hänvisas till löneutvecklingen, då en stor del av dessa kostnader oftast också är personalkostnader.

I övriga finns inga invändningar mot förslagen.

6.6 Tillsyn och kontroll

Det välkomnas att det införs att man måste ha tillstånd för att anordna personlig assistans och att tillståndsgivning ges av en Länsstyrelse för hela landet och förslagen tillstyrks.

7.1 Övergripande frågor om kvalitet och kostnader

LSS-kommittén framhåller i utredningen att det behövs ett breddat och fördjupat arbete för god måluppfyllelse inom området. Det arbetet bör handla om att förbättra förutsättningarna för att LSS tolkas och tillämpas på ett likvärdigt sätt när det gäller tillgången till insatser och utförandet av dessa. Kommittén har bedömt att regeringen måste överväga en samlad och framtidsinriktad satsning på kompetensutveckling och långsiktig personalförsörjning inom funktionshinderområdet. För att arbetet med en behovsbedömningsmodell och bedömningskriterier ska kunna användas på ett konstruktivt sätt samt ha goda effekter måste stora utbildningsinsatser komma till stånd på alla nivåer där behov utreds, beslut fattas och verksamheter utförs. Motsvarande utbildningsinsatser som har gjorts inom äldreomsorgen med kompetensstegen behöver göras inom LSS området.

7.2 Insatser i annan kommun

Förslagen tillstyrks.

7.3 Insatser med beslut om boende

Att insatsen bostad med särskild service delas upp är positivt, dock inte i tre delar. Insatsen särskilt anpassad bostad bör inte finnas som en insats enligt LSS då behovet av en fysiskt anpassad bostad tillgodoses via bostadsanpassningsbidrag.

Övriga förslag tillstyrks.

7.4 Stöd och service i ordinärt boende

Insatsen är mycket diffust definierad och inte tillräckligt väl genomarbetad och preciserad.

Detta kommer att ge utrymme för olika tolkningar inom landets kommuner vilket inte är rättssäkert för den enskilde. Insatsen vänder sig till en mycket heterogen grupp. Det handlar om personer som inte längre kan få personlig assistans och som kan förmodas ha mycket stora funktionsnedsättningar och till följd av detta ett stort omvårdnadsbehov men också om personer som behöver vardagsstöd någon gång per vecka eller behöver ledsagning till aktiviteter t.ex. en gång per vecka. Att man dessutom har valt att personlig service och boendestöd ska inrymmas i en insats gör det ytterligare mer komplicerat att göra en likartad bedömning.

Förslaget innebär att kommunen får ansvaret för den nya insatsen personlig service med boendestöd för de personer som inte kommer att uppfylla kraven för personlig assistans. Med Försäkringskassan som beslutar om personlig assistans men inte om insatsen personlig service finns en stor risk att kommunen kommer att få stora ökande kostnader utan möjlighet till påverkan. I alla de fall det inte är självklart att den enskilde är berättigade till personlig assistans kommer dubbel handläggning motsvarande dagens handläggning av assistans kvarstå. Malmö stad förespråkar att Försäkringskassan får ansvaret för båda insatserna för att motverka dubbel handläggning, kostnads övervältring från stat till kommun samt otydlighet för den enskilde.

Insatsen ledsagarservice som finns i nuvarande lagstiftning ska finnas kvar som en egen insats då insatsen personlig service med boendestöd inte känns relevant att bevilja för ungdomar i tonåren som endast ansöker om hjälp för att komma iväg på fritisaktiviteter.

7.5 Sysselsättning

Det är positivt att det ska göras en prövning av arbetsförmågan innan en person beviljas daglig verksamhet, samt att aktivitets/sjukersättning krävs för att få insatsen. Detta då det motverkar ett slentrianmässigt bifall av insatsen för personer som tillhör målgruppen. Det kräver dock en samsyn mellan Arbetsförmedlingen och Försäkringskassan. I nuläget kan dessa göra olika bedömningar av en persons arbetsförmåga.

I Malmö stad har idag ca 600 personer insatsen daglig verksamhet varav ca 175 personer har daglig verksamhet förlagd till företag eller offentliga förvaltningar ute i samhället. Verksamheten bedrivs som s.k. enskild plats eller i grupp. Förutsättningen för att bedriva en arbetsprövning i reell arbetsmiljö finns därmed. Trots att daglig verksamhets utformning redan idag torde främja en övergång till arbetsmarknaden har endast två personer i Malmö övergått från daglig verksamhet till ett lönearbete sedan år 2000. För att motverka den s.k. inlåsningseffekten, är det en förutsättning att arbetsmarknadens myndigheter i s.k. regleringsbrev föreskrivs att en viss volym anställningar (ex. trygghetsanställningar) skall tillfalla denna målgrupp. Detta är än viktigare i tider av lågkonjunktur.

Malmö stad ställer sig bakom förslagen kring att även personer med psykiska funktionshinder som tillhör personkrets 3 enligt LSS ska ha rätt till daglig verksamhet men anser att det krävs en djupare analys av hur många som kommer att önska och behöva den nya insatsen.

7.6 Personligt stöd och individuell planering

Det är önskvärt att behålla insatsen kontaktperson men lagtexten borde ändras till att kommunen bör verka för att enskilda som så önskar ska få en kontaktperson. En kontaktperson är en ”medmänniska”, ett icke professionellt stöd, som ges av människor med ett stort engagemang och intresse för andra människor. En kommun kan på olika sätt uppmuntra ett

sådant engagemang men inte framtvinga det för att verkställa beslut och undvika särskilda avgifter. Inga invändningar finns på övriga förslag.

8. Genomförande och konsekvenser

I förslaget saknas kostnadsberäkningar för individuella planer, aktivitetsplaner, omprövning av beslut och utredningar av nya beslut.

Kommittén har i sin utredning uppgivit att den nya insatsen personlig service med boendestöd ska vara hemtjänstlik. Vidare konstateras att det inte är samhällsekonomiskt lönsamt att ersätta personlig assistans med hemtjänst eftersom hemtjänsten har en högre kostnad per timme än den personliga assistansen. Det betyder att ekonomisk reglering mellan staten och kommunerna måste göras för de 13 000 personer, med LSS-beslut, som kommer att beröras av den nya insatsen, personlig service med boendestöd, för att kvalitetsbrist inte ska uppstå.

I förslaget om att den ersättningsberättigade ska ansöka om bostadsanpassningsbidrag och/eller hjälpmedel saknas beräkning av administrativa kostnadsökningar i form av diarieföring, hembesök, utprovning, beslut, distribution och kommunikation av beslut. Enligt LSS-kommittén berörs 7 400 personer.

Malmö 2009-02-04

På kommunstyrelsens vägnar

Ilmar Reepalu

/ /

Claes Inge Wennström